

หมวด ก ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน

คำถาม ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests (COI)) หมายถึงอะไร

คำตอบ สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองข้าราชการพนักงานบริษัทผู้บริหาร) มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานส่งผลกระทบต่อการศึกษาหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวทั้งเจตนาหรือไม่เจตนาซึ่งรูปแบบของ COI มีหลากหลาย บางเรื่องปฏิบัติสลับตอกันมาจนไม่เห็นว่าจะจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใดพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง

คำถาม อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วน

คำตอบ

1. การที่บุคคลดำรงตำแหน่งของรัฐที่ต้องรับผิดชอบต่อประโยชน์สาธารณะ
2. บุคคลอยู่ในสถานการณ์ที่มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแทรกแซงการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจ
3. บุคคลนั้นเกิดการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่า

คำถาม ภาษาไทยใช้ว่าอย่างไรบ้าง

คำตอบ

1. ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
2. ผลประโยชน์ทับซ้อน
3. ผลประโยชน์ขัดกัน

คำถาม รูปแบบของCOI

คำตอบ

1. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefits) ทั้งที่เป็นเงินหรือสิ่งของ
2. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือการเป็นคู่สัญญา (Contracts) หมายถึงสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่
3. การทำงานหลังจากเกษียณ (Post-employment) หมายถึงการที่บุคคลลาออกจากหน่วยงานของรัฐและไปทำงานในบริษัทที่ถูกกำกับหรือหลังจากเกษียณแล้วไปทำงานให้บริษัทที่ตนเองเคยกำกับดูแล
4. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) ในรูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะ ได้แก่การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) หมายถึงสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐใช้ประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายในเพื่อ

ประโยชน์ของตนเองตัวอย่างเช่นการใช้สมบัติราชการเพื่อประโยชน์ของธุรกิจส่วนตัว(Using your employer’s property for private advantage) เป็นตัวอย่างที่เห็นได้บ่อยครั้งได้แก่การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-barrelling)

5. การใช้สมบัติราชการเพื่อประโยชน์ของธุรกิจส่วนตัว (Using your employer’s property for private advantage) ตัวอย่างที่เห็นได้บ่อยครั้งได้แก่การนำเครื่องใช้สำนักงานต่างๆกลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ในราชการไปใช้ในงานหรือธุรกิจส่วนตัว การใช้โทรศัพท์ของราชการไปเพื่อธุรกิจส่วนตัว
6. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) หมายถึงสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐใช้ประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเองตัวอย่างเช่นการทราบข้อมูลภายในว่าจะมีการตัดถนนเส้นใดก็ไปซื้อที่ดินในละแวกนั้นโดยใส่ชื่อของภรรยาหรือคนในครอบครัว
7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง(Pork-barrelling)

คำถาม เหมือนหรือต่างกับการทุจริตคอร์รัปชัน

คำตอบ เมื่อกล่าวถึงการทุจริตประพฤติมิชอบ (Corruption) นั้นสังคมโดยทั่วไปจะรู้จักกันชัดเจนว่าหมายถึงพฤติกรรมการใช้อำนาจที่ได้จากการดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อหาผลประโยชน์ให้ตัวเองซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลประโยชน์ที่มีมูลค่าเป็นเงิน สำหรับความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการตัดสินใจของผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางราชการได้รับผลกระทบจากการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวมแต่สามารถสรุปการเปรียบเทียบได้ว่าเกือบทุกกรณีของการคอร์รัปชันจะเกิดจากปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นจุดเริ่มต้นในขณะเดียวกันไม่สามารถกล่าวในทางตรงกันข้ามได้เนื่องจากความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมนั้นครอบคลุมพฤติกรรมที่เข้าข่ายความขัดแย้งกว้างขวางมากและในหลายพฤติกรรมอาจไม่ได้นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันหากเปรียบเทียบกับบันไดที่มีหลายขั้นพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันก็เป็นบันไดขั้นสูงสุดของความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

คำถาม ในปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ COI บ้างหรือไม่ถ้ามีคือกฎหมายใดบ้าง

คำตอบ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

1) เรื่องเกี่ยวกับการทำสัญญากับรัฐ ม.100 ระบุว่าห้ามมิเจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่สมรสเป็นคู่สัญญา/เป็นหุ้นส่วนของบริษัทคู่สัญญา รับสัมปทานหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นมีอำนาจกำกับดูแลควบคุมตรวจสอบรวมถึงห้ามเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการที่ปรึกษาตัวแทนหรือเป็นพนักงานของธุรกิจเอกชนภายใต้การกำกับของหน่วยงานรัฐที่เจ้าหน้าที่สังกัดอยู่ยกเว้นกรณีได้รับการ

มอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เข้าไปกำกับ ดูแลธุรกิจ ที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปถือหุ้นหรือร่วมทุน (ม.102)

2) เรื่องเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สิน ม.32 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นบัญชีทรัพย์สิน หนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง ม.35 บัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินเฉพาะ ของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้เปิดเผยต่อสาธารณชนภายใน 30 วันนับจากวันยื่น บัญชี ม.39 ให้เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐพ้นดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายระบวมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่ บรรลุนิติภาวะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินหนี้สินทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง ทุก3 ปีที่อยู่ในตำแหน่งและพ้นจาก ตำแหน่ง

3) เรื่องเกี่ยวกับรับของขวัญและสินน้ำใจ ม.103 ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากที่กำหนด

4) ขอบเขตการบังคับใช้ ม.103 ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากที่กำหนด

5) เกี่ยวกับบทลงโทษผู้กระทำความผิด ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม.34) และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ม.41) ที่ตั้งใจ ไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือที่ยื่นเท็จมีโทษให้พ้นจากตำแหน่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว เป็นเวลา 5 ปี ม. 112 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือยื่นเท็จมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ปัจจุบันรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์นครม. เมื่อ วันที่ 16 มกราคม 2550 อนุมัติในหลักการพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือกฎหมาย ป้องกันการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนมีหลักการสำคัญ 5 ประการ (ฐานความผิด) คือ

1) เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

2) การใช้ข้อมูลวงในที่ได้รับรู้จากการปฏิบัติราชการหรือในตำแหน่งหน้าที่ไปเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ สำหรับตนหรือบุคคลอื่น

3) เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของทางราชการหรือของรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่นซึ่งไม่มีสิทธิ์โดยชอบตามกฎหมาย

4) ริเริ่มหรือจัดทำโครงการของรัฐที่มีเจตนาไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อประโยชน์ต่อบุคคลใดบุคคล หนึ่งและ

5) การใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ไปมีอิทธิพลต่อกรตัดสินใจ โดยอิสระในการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นโดยทุจริตหรือเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

คำถาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับCOI ใช้บังคับกับคนกลุ่มใดบ้าง

คำตอบ ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมือง

คำถาม ในพ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนมีมาตราที่เกี่ยวข้องกับปัญหา COI บ้างหรือไม่ถ้ามีคืออะไร

คำตอบ มีคือมาตรา 82 ที่ระบุว่าข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรมห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์อันมิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงมาตรา 98 ที่ระบุว่าข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียโดยไม่กระทำการใดๆอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้ได้รับโทษหนักกว่าจำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือกระทำการอื่นใดอันชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

คำถาม เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับของขวัญหรือของกำนัลในโอกาสไหนได้บ้าง

คำตอบ รับได้ตามโอกาสที่เหมาะสมเช่นปีใหม่วันเกิดแต่อย่างไรก็ตามทางราชการ โดยสำนักงานป.ป.ช. ได้ออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐพ.ศ.๒๕๕๓ ไม่ให้มีมูลค่าเกิน 3,000 บาท

คำถาม เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำงานในโรงพยาบาลได้นำใบสั่งยาซึ่งเป็นการสั่งยาส่วนตัวไปเรียกเก็บแผนกการเงินและนำไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวการกระทำดังกล่าวผิดหรือไม่

คำตอบ การกระทำดังกล่าวเข้าข่าย COI ถือเป็นพฤติกรรมที่ผิดวินัยซึ่งเคยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมดังกล่าวและถูกลงโทษโดยการภาคทัณฑ์

คำถาม เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีหน้าที่ควบคุมดูแลการเลี้ยงสุกรได้นำเศษอาหารที่เหลือจากการเลี้ยงสุกรไปเลี้ยงไก่ที่บ้านพักของตนเองในบางโอกาสการกระทำดังกล่าวผิดหรือไม่

คำตอบ การกระทำดังกล่าวเข้าข่าย COI ถือเป็นพฤติกรรมที่ผิดวินัยซึ่งเคยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมดังกล่าวและถูกลงโทษโดยการภาคทัณฑ์

คำถาม เมื่อพบเห็น COI จะเริ่มต้นอย่างไร

คำตอบ กรณีเกิดกับผู้ร่วมงานหรือบุคคลใกล้ชิดที่ท่านควรให้คำแนะนำด้วยการอธิบายให้เข้าใจถึงกรณีต่างๆและผลหรือโทษของความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมรวมทั้งแนะนำวิธีการป้องกันดังกล่าวข้างต้นเพื่อสร้างความโปร่งใสในการทำงาน

คำถาม เมื่ออยู่ในสถานการณ์COI ควรทำอย่างไร

คำตอบ กรณีเกิดขึ้นกับตนเองหากท่านอยู่ในสถานการณ์COI ให้พิจารณาผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นว่าส่วนรวมเสียประโยชน์หรือไม่หากส่วนรวมเสียประโยชน์ท่านก็ควรหลีกเลี่ยงตัวอย่างเช่นหากท่านเป็นคณะกรรมการพิจารณาจัดจ้างหรือพิจารณาความดีความชอบบุคคลใกล้ชิดที่ท่านก็ควรถอนตัวจากการเป็นคณะกรรมการงดออกเสียงเนื่องจากการตัดสินใจอาจผลให้การพิจารณาเบี่ยงเบนแต่หากเป็นเพียงคนรู้จักกันธรรมดาท่านควรที่จะประกาศให้ทราบว่าคุณรู้จักกับบุคคลนั้นต่อคณะกรรมการทั้งนี้เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจของท่านและเพื่อความโปร่งใสด้วย

คำถาม คำจำกัดความของคำว่าเครือญาตินั้นเป็นอย่างไร

คำตอบ กรม. เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2550 อนุมัติในหลักการพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือกฎหมายป้องกันการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนได้กำหนดคำจำกัดความเครือญาติดังนี้คือสืบลง 3 ชั้นลูกหลานเหลนสืบขึ้น 3 ชั้นพ่อปู่ทวดส่วนคู่สมรสคือภรรยา นับ 2 ชั้นสืบลงไปคือลูกหลานและสืบขึ้นไปคือพ่อตา

คำถาม ตัวอย่างพฤติกรรม COI

คำตอบ

1. การนำวัสดุครุภัณฑ์ของหน่วยงานมาใช้ส่วนตัว
2. การใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อบุคคลส่วนตัว
3. การนำรถราชการไปใช้ในการดำเนินธุรกิจส่วนตัว
4. การนำข้อมูลในที่ทำงานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
5. การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการฝากลูกหลานญาติพี่น้องเข้าทำงานในหน่วยงานของตน
6. การรับสินบน ส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์
7. การรับงานนอกโดย เบียดบังเวลาราชการจนเกิดความเสียหายแก่องค์กร
8. การลัดคิวให้กับผู้ใช้บริการที่คุ้นเคย
9. การนำบุคคลของหน่วยงานมาใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนตน

10. การส่งเสริมหรือสนับสนุน ให้ผู้ร่วมงานแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว
11. การเจรจาที่เอื้อต่อผลประโยชน์ของกลุ่มและพวกพ้อง
12. การเพิกเฉยต่อการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
13. การนำวัสดุ ทรัพย์สินของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ปากกา กระดาษ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ
14. การนำรถของราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว
15. การนำบุคคลกรของหน่วยงานมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
16. การใช้อำนาจหน้าที่หรือสายสัมพันธ์เพื่อฝากคนเข้าทำงานในหน่วยงาน
17. การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อให้บริษัทของตนหรือพรรคพวกได้รับเหมางานจากรัฐ
18. การรับสินบนหรือการรับของขวัญทั้งที่เป็นประโยชน์ ในรูปของเงินและผลประโยชน์ในรูปอื่นๆ
19. การเรียกร้องผลตอบแทนจากการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม
20. การซื้อขายตำแหน่ง
21. การรับงานนอกโดยเบียดบังเวลาราชการหรืองานองค์กรส่วนรวม
22. การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกันกับหน่วยงานเดิม เช่น เคยเป็นผู้บริหารภาครัฐ แล้วไปทำงานเอกชนใช้อำนาจบารมีเอื้อประโยชน์กับบริษัทที่ทำอยู่
23. การใช้ความรู้ ข้อมูล อิทธิพลจากที่ทำงานเดิมมาหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องในที่ทำงาน
24. กรณีการเกณฑ์คนไปต้อนรับนาย